

A bűnbeesés történetében Isten nem azt mondja az embernek: „Nem vehetsz te magad a megismerés fájáról, hanem meg kell várnod, amíg én adok”, hanem azt: „Nem szabad enned róla, mert mihelyt eszel róla, meghalsz”. Lehetetlen, hogy bármilyen teremtett valóság olyanná legyen, mint Isten, mivel az Istennel egyenlővé „tett” vagy vált teremtmény önellentmondás. Ezért bibliai és teológiai szempontból egyaránt tarthatatlan dolog azt állítani: az ember „kegyelemből” arra hivatott, hogy olyanná váljék, mint Isten, csak ezt nem szabad önhatalmúlag magához ragadnia.

Helyesbítések az Apostoli zsinat mintájára

Egyetlen olyan zsinat volt az egyház történetében, amelyen kifejezetten viszonylagossá tettek, és ezzel helyesbítettek korábban érvényes tanokat: ez az Apostoli zsinat volt, amelyen eltörölték a körülmetélés törvényét és más zsidó törvények érvényességét a pogányságból megtért

keresztényekre vonatkozóan; többé nem kellett zsidóvá válni ahhoz, hogy valaki keresztény lehessen (vö. ApCsel 15,1-35). Akkoriban „heves vitatkozás” volt (ApCsel 15,7). Ilyen messzeható zsinatra lenne szükség ma is, hogy helyesbítse a megistenülés tanát, amely a „platonizálódás” útján hatolt be a kereszténységbe. Lehetségesnek kell lennie, hogy újból csatlakozzunk a bibliai hitfelfogáshoz – vagyis hogy az ember kereszténnyé lehessen anélkül, hogy át kelljen vennie egy bizonyos görög filozófiát. Akkor majd felül lehet bírálni a túlzó és hierarchikus egyház- és papképet is.

Paul Weß

A szerző katolikus teológus, a lelkipázsztorkodás teológiájának docense az Innsbrucki Egyetemen.

Forrás: www.wir-sind-kirche.at

Az egyház kemény iskolája

Jacques Gaillot püspök

a szegények egyházáért küzd – Európában

BRUTÁLIS KIHAJÍTÁS VOLT, vatikáni módra: Jacques Gaillot francia püspököt II. János Pál pápa 1995-ben fölmentette evreux-i püspöki hivatalából. Az alacsony termetű gall püspök előzőleg politikai máskéntgondolkodóként, pacifistaként és atomenergia-ellenzőként szerzett magának megbecsülést. De nem emiatt váltották le.

Gaillot-nak a szegények melletti elkötelezettsége indította a Vatikánt

arra, hogy felmentse hivatalából. A kedvelt főpásztor ugyanis sérülteket, valamint társadalmilag és műveltségileg hátrányos helyzetűeket helyezett felelős állásokba normandiai egyházmegyéjében. Róma ezért az egyház tekintélyvesztésétől félt, és *Partenia* hatalom nélküli címzetes püspökévé fokozta le Gaillot-t; *Partenia* ókori város volt, amely másfél ezer évvel ezelőtt tűnt el a Szahara homokjában.

Jacques Gaillot ma 78 éves, és töretlen az elkötelezettsége. A szerezetre méltó és energikus férfi hű maradt önmagához. Eltávolítása után megalapította a www.Partenia.org virtuális püspökséget, ahonnan hónapról hónapra több mint félmillió internethasználó kér tanácsot vallási ügyekben. Másfél éven keresztül hajléktalan házfoglalókkal élt együtt Párizs központjának közelében, a *Rue de Dragonon*.

Célja: meg akarja élni a szegények egyházát. Ezáltal összhangban van Ferenc pápával, aki ismételten fölveti ezt a kérdést. Kihívó kérdés ez: valóságos provokációnak hat, tekintettel az öreg Európa sok „polgári középosztály-egyházára” minden felekezetben.

Jacques Gaillot rászán egy napot, hogy tapasztalatairól beszélgessem velem.

„A SZEGÉNYEK EGYHÁZA EURÓPÁBAN?” Gaillot veszi a lapot, és rögtön országos jellegűvé teszi a kérdést, mondván, Franciaország egyházát ismeri a legjobban. Úgy látja, hogy a francia egyház „padlón van”: sok püs-

pökség elszegényedett vagy súlyos pénzügyi gondjai vannak; alig vannak már fiatal papok, s egyúttal csökken az elkötelezett laikusok száma; ez a kényszerűen elszegényedő egyház sok helyütt a társadalom peremére szorul, elsorvad; a társadalmilag, emberjogilag és politikailag elkötelezett katolikusok lassan kihálnak.

Am a sötétbarna kötött pulóvert hordó, püspöki keresztet nem viselő, derűs férfi fénysugarakat is lát: „Azokban a polgári mozgalmakban, amelyekkel régóta együtt működöm („Jogot a hajléktalanoknak!”, „Jogot az illegális bevándorlóknak!”), a sok nem hívő vagy másként hívő mellett nem kevés meggyőződéses kereszténnyel is találkozom; az ő hitükben és tettekészségükben olykor van valami világitó és vonzó.”

Továbbá reményt kelt benne Ferenc pápa, aki meg nem szűnően beszél a szegények egyházáról, és előnyben részesíti azt: „A pápa központi gondolata a szegények egyházával kapcsolatban: Ki vagyok én, hogy ítélkezhetek?”

„Ki vagyok én, hogy ítélkezhetek?” – ismétli Gaillot püspök. „Az ítélkezés megtagadásával, az egyházi és tanítóhivatali erőszakról való lemondással kezdődik a szegények egyházához vezető út. És szép dolog, hogy sokan, éppen az egyháztól távol állók is spontánul megértik, mit akar Ferenc pápa a szegényekről szóló beszédével.” Gaillot püspök örül annak, hogy „a *Time* magazin mindössze kilenc hónap elmúltával választotta az év emberévé a pápát; II. János Pálnak tíz évre volt szüksége ehhez”, mondja, és nevet.

Mégis: Mi a teendő, ha a jövő elhasználnak tűnik, és az a veszély fenyeget, hogy a félelmek megbénítják az egyházi intézményeket és a keresztényeket? Gaillot válasza: „Meg kell tanulnunk – és nekem is meg kell tanulnom – a nélkül megöregedni, hogy megcsontosodnánk.”

AMIKOR MEGMUTATJA NEKEM a *Couvent de Saint Esprit* tágas, világosszürke épületét, ahol a *Szentlélek-misszionáriusok* egyik afrikai-francia közösségével lakik nem messze a párizsi Nagy Mecsettől, azt mondja Gaillot püspök: „A szegények egyházáról tanítani lehetetlenség; mesélni kell róla.” És elmeséli Michel történetét.

Amikor még Evreux püspöke volt, munkás aktivisták összehozták őt

egy harmincéves férfivel, aki tíz éve dolgozott a gyárban, de pap akart lenni. „Michel erősen dadogott, ez volt a probléma”, emlékszik vissza, de ő bízott a fiatal emberben, az pedig járnival kezdett a munkás környezetből származó, érdeklődő keresztények számára létrehozott Teológiai Hétvégékre. Amikor eljött a döntés ideje, hogy Michel megkezdje-e teológiai tanulmányait, Gaillot püspök alaposan elbeszélgetett a dadogóval. „Rettenetesen tépelődtem, két hang küzdött egymással a fejemben; végül kétségeim ellenére elküldtem Michelt Lille-be, hogy megkezdje tanulmányait.” Amikor a tanulmányi évek véget értek, a fakultás nem adott ajánlást a papszenteléshez, éppen Michel beszédhibája miatt. „Tehát rajtam volt a sor. És végül a bizalmam erősebb volt az ellenvetéseimmél, ezért pappá szenteltem Michelt.”

Ezzel a papszenteléssel betelt a pohár Róma számára: Gaillot elvesztette püspökségét. Egy évvel később meghívták őt kongresszusukra Franciaország munkáspapjai. „Ott ültem 600 pap között, és hallgattam, amint egyikük folyékonyan és ékesszólóan beszámol a kon-szernjében folyó kizsákmányolásról. És ki volt a szónok? Michel! A végén beszéltem vele, és kifejeztem örömmömet folyékony beszéde miatt.” Michel így válaszolt: „Az ön kitarító püspöki bizalma sokat segített nekem abban, hogy legyőzzem a dadogásomat.”

HOGYAN INDUL ÚTNAK AZ EMBER A SZEGÉNYEK EGYHÁZA FELÉ? Gaillot püspök hosszasan elgondolkodik, mielőtt válaszolna, majd így szól: „Úgy, hogy megtanul hallani: meghallgatni és odafigyelni. Ez hosszú és nehéz út, amelyen járva az ember feltehetően elveszíti az akadémiai teológia nyelvezetét, akár csak a túlzott klerikális magabiztoság halálos nyelvét. Még az Istenről szóló beszéd is megváltozik, visszafogottabb lesz. A szegények Istene nem olyan, aki pöffeszkedik.”

HOGYAN TANULJA MEG AZ EMBER A SZEGÉNYEK NYELVÉT? „Ez kemény iskola; ugyanolyan, mint amikor az ember idegen nyelvet tanul. Együtt kell élni az emberekkel. Rövid látogatásokkal nem lehet megtanulni ezt a nyelvet. Az egyházak nagy dolgot tűznek maguk elé, ha rálépnek erre az útra. Nem elég, ha egyházi szegénységszakértők,

például karitász munkatársak járató-sak a szegények világának nyelvén: az egyház nem bízhat meg specialistákat a szegényekkel tartandó kapcsolattal; ha ezt teszi, elveszíti a közvetlen kapcsolatot velük.”

Gaillot, a szegények püspöke a német nyelvterület pénzügyileg és intézményileg jól ellátott egyháza számára is lát reményt: „A határok nyitottak, sok ember horizontja tágas. A Rajnán túl sok nagyvonalúsággal lehet találkozni. Amikor úton vagyok Dél-Amerika szegény régióiban, ismételten rátalálok olyan segítő projektekre, amelyeket német, svájci vagy osztrák keresztények adományai tesznek lehetővé.” Ugyanakkor a keresztények utaznak – és magukkal hozzák a szegények egyházaiban szerzett tapasztalataikat. Gaillot püspök azt szeretné, ha otthon gyümölcsöztetnék ezeket.

LÉTEZIK-E A SZEGÉNYEK EGYHÁZÁNAK SPIRITUALITÁSA? Jacques Gaillot igennel válaszol, és elmondja, hogyan imádkozik, amikor kora reggelként úton van a párizsi metróról: „Oly sok fáradt ember van itt a világ minden tájáról, és ekkor csendben elkezdem a Miatyánkot – és rögtön megállok a kezdőszavaknál: Mi Atyánk! Ő mindenkit szeret, feltételek nélkül, nemre, vallásra, hatalomra vagy gazdagságra való tekintet nélkül.” Ebben érez meg valamit a szegények egyházának spiritualitásából, annak az egyháznak a spiritualitásából, amely „nyitott, önzetlen és védtelen”.

MARAD A NÁZARETI JÉZUSRA VONATKOZÓ KÉRDÉS. Tanult építőmesterként nem Galilea akkori közepéregéből származott-e? Gaillot püspök válasza: „Működésének magyarázataként Jézus azt mondja, azért jött, hogy jó, felszabadító hírt hirdessen a szegényeknek és elnyomottaknak. Názáret szegény kis fészek volt akkoriban, és az olyan görög-római jellegű városok építkezéseinek, mint a közeli Szeferisz, Jézus megtapasztalta az osztályellentéteket és a kizsákmányolást. Fiatal éveiben megismerte az élet keménységét és igazságtalanságát. Ebből a tapasztalatból merített azután, amikor Izrael útjait járta.”

Thomas Seiterich

Forrás: Publik-Forum, 2014/2